

Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap

Om utredningen

17 juni 2025

Syfte, tidslinje och organisation

- **Syfte:** Stärka Sveriges förmåga att upprätthålla en nödvändig försörjning av samhällsviktiga varor och tjänster vid fredstida krissituationer, höjd beredskap och ytterst krig
- **Tidslinje**
 - Regeringsbeslut och direktiv: 7 juni 2022
 - Delbetänkande: 24 februari 2023
 - Extra delbetänkande: 11 mars 2024
 - Tilläggsdirektiv: 18 juli 2024
 - Slutbetänkande: 9 juni 2025
- **Organisation***
 - Pär Malmberg, särskild utredare
 - Annika Holmberg, huvudsekreterare
 - Catarina Hedlund, utredningssekreterare
 - Johanna Löfman, utredningssekreterare
 - Lars Henriksson, utredningssekreterare

Tre utgångspunkter

- Det går inte att bygga upp ett försvar – varken civilt eller militärt – utan näringslivet
- Det svenska systemet med tio beredskapssektorer saknar flera viktiga samhällsfunktioner och branscher
- Samverkan mellan företag och offentliga aktörer måste stärkas och mer ändamålsenliga samverkansformer utvecklas

Tidigare delbetänkanden

- **Tillfälligt miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet***
 - Regeringen ges möjlighet att pröva miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet i undantagsfall mm.
- **En ny beredskapssektor****
 - Ny beredskapssektor för industri, bygg och handel tillskapas
 - Tillväxtverket, Sveriges geologiska undersökning och Boverket utses till beredskapsmyndigheter
 - Tillväxtverket utses till sektorsansvarig myndighet

Slutbetänkandet den 9 juni

- **Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap**
 - Varor och tjänster av betydelse för samhällsviktig verksamhet*
 - Nya samverkansformer mellan företag och offentliga aktörer**
 - En modern byggnads- och reparationsberedskap**
 - Kol, olja och naturgas*
 - Ett utökat uppdrag till RISE*
- Författningsförslag
- Konsekvenser av utredningens förslag
- Författningskommentar

Varor och tjänster av betydelse

- Viktigt att identifiera samhällsviktiga varor och tjänster
- Nya tider kräver nya arbetssätt
- Tillräcklig försörjning utgår från en ändamålsenlig försörjningsanalys
- Målsättningar, organisering och processer inom Nato
- Jämförelse med Finland och Norge

Nya samverkansformer

- Stort, brådskande behov av att utveckla samverkansformerna
 - Avtals- och författningsberedskapen behöver stärkas
 - Glapp i lagstiftningen mellan fredstida avtalsrelationer och fullmaktslagstiftning
 - Behöver fler avtal, mer ändamålsenliga avtal, med rätt företag och med resiliensuppbyggnad
- Upphandling kommer fortsatt att vara huvudregeln – inkl. säkerhetsskyddad upphandling – men beaktandekrav om hänsyn till försörjningsberedskap tillförs upphandlingslagarna
- Nytt system för försörjningsberedskapsavtal utanför upphandlingslagarna införs – F-avtal
 - Avser sådant som inte omfattas av upphandling – är ej anskaffning – eller av EU-rätten
 - Nödvändig försörjning för befolkningen, samhällsviktiga funktioner och det militära försvaret för att undvika allvarliga samhällskonsekvenser och som inte kunna tillgodoses på annat sätt
 - Planering under normaltid, utförande under kris, krig; sekretess och ändamålsenliga löptider
 - Proportionerliga, inte hämma konkurrens eller bryta mot statsstödsregler
- Rättsliga förutsättningar för att införa F-avtal finns – inklusive avseende EU-rätten
- Förutsättningarna för en ny samlad lagstiftning – inkl. ålägganden – utreds

Byggnads- och reparationsberedskap

- Stort behov av en modern byggnads- och reparationsberedskap (BRB) men nya förutsättningar
 - Beredskapssektorer, beredskapsmyndigheter, civos, ansvars- och kompetensprinciper
 - Förutsätter i tillägg att MSB får ett tydligare ansvar, en IBH-sektor och LKRB
 - Många aktörer har ansvar och centrala myndigheter skapar förutsättningarna
- Förslag för en modern byggnads- och reparationsberedskap
 - Ansvaret för att skapa förutsättningar ges till Boverket, Tillväxtverket och SGU
 - Ett kansli för byggnads- och reparationsberedskap inrättas på Tillväxtverket
 - Kommuner, regioner, länsstyrelser, civilområdesansvariga länsstyrelser samt berörda beredskapsmyndigheter tillförs resurser
 - Möjligheten till en förstärkningsresurs utreds av Boverket tillsammans med MSB
 - Ett maskinregister upprättas
 - Ökad personalförsörjning inklusive civilplikt utreds
- Finansiering av åtgärderna
- Boverket och SGU utses till totalförsvarsmyndigheter

Kol, olja och naturgas

- Små förekomster av energiråvara men de kan ha ett värde för energiberedskapen
 - Råolja på Gotland
 - Olja från alunskiffer i Mellansverige
- Finns andra alternativ för energiförsörjningen
 - Fortsatt arbete mot mer resilienta försörjningssystem
 - En utökad lagring av drivmedel
 - Utbyggd produktion av förnybara drivmedel i Sverige
- Utvinning endast för kris och krig är inte ett realistiskt alternativ och utredningen förordar att en bredare analys görs av alternativa sätt att tillgodose energi- och drivmedelsbehovet och av ett eventuellt avskaffande av förbudet mot utvinning

Utökat uppdrag till RISE

- RISE ges utökat samhällsuppdrag att bibehålla förmåga under kris, höjd beredskap och krig
- Uppdraget ges som ett tillägg i ägaranvisningen
- Finansiering i sker form av ett löpande anslag till RISE, samt en långsiktig finansiering av Substitutionscentrum
- Uppdrag ges till relevanta myndigheter att analysera, klargöra förenklingar i produktregelverk

Författningsförslag

- Förordning om kansliet för byggnads- och reparationsberedskap
- Lagar om ändring i lagarna
 - om upphandling på försvars och säkerhetsområdet
 - om offentlig upphandling
 - om upphandling inom försörjningssektorerna
 - om upphandling av koncessioner
- Förordningar om ändring i förordningarna
 - om skyldighet för näringsidkare [...] att delta i totalförsvarsplaneringen
 - om förberedelser för leveranser av varor och tjänster
 - med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
 - om statliga myndigheters beredskap
 - om civilområdesansvariga länsstyrelser

Sju centrala förslag från arbetet 2022–25

- **Delbetänkandet den 24 februari 2023**
 - Regeringen ges möjlighet att pröva miljötillstånd för samhällsviktig verksamhet i undantagsfall
- **Extra delbetänkandet den 11 mars 2024**
 - Beredskapssektor för industri, bygg, handel tillskapas
 - Tillväxtverket, Sveriges geologiska undersökning och Boverket utses till beredskapsmyndigheter
 - Tillväxtverket utses till sektorsansvarig myndighet
- **Slutbetänkandet den 9 juni 2025**
 - Nytt system för försörjningsberedskapsavtal utanför upphandlingslagarna införs – så kallade F-avtal
 - Förutsättningarna för en ny samlad lagstiftning om försörjningsberedskap – inkl. ålägganden – utreds
 - Modern byggnads- och reparationsberedskap tillskapas

